

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายในการวิจัย
2. สมมติฐานในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยมีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับ

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2556 จำนวน 3,012 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

จำนวน 353 คนโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ(stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา ได้ผู้บริหารร้อยละ 40 ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา 141 คน และครู 212 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย นำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบความฉลาดทางอารมณ์ 5 ด้าน ได้แก่การตระหนักรู้ในตนเอง จำนวน 7 ข้อการควบคุมตนเอง จำนวน 5 ข้อการมีแรงจูงใจ จำนวน 6 ข้อการมีความรู้สึกมีส่วนร่วม จำนวน 5 ข้อการมีทักษะทางสังคมจำนวน 7 ข้อมีลักษณะเป็นตัวเลขมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 5 ข้อ การพัฒนาทัศนคติ จำนวน 5 ข้อ การพัฒนาสถานศึกษา จำนวน 6 ข้อ การแก้ปัญหา จำนวน 5 ข้อ และการประกันคุณภาพ จำนวน 5 ข้อมีลักษณะเป็นตัวเลขมาตราส่วนประมาณค่า (numerical rating scale) มี 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขอหนังสือจากคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรีถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี เพื่อขออนุญาตทดลองเครื่องมือและขอหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 100 (353 ฉบับ)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ตอน ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลความหมาย

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลความหมาย

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation) ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์พบว่าในภาพรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้

1.1 การมีแรงจูงใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) ความสามารถรอคอยการตอบสนองของความต้องการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ดีกว่า 2) การให้ความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรและ 3) การชมเชยด้วยคำพูดหรือการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ การศึกษารายละเอียดของบุคลากร เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงความต้องการอย่างแท้จริง

1.2 การมีความรู้สึกร่วม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา 2) การให้ความไว้วางใจและความร่วมมือจากบุคลากรและ 3) การให้ความเป็นธรรมและความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา

1.3 การควบคุมตนเอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) การมีความละเอียดต่อการกระทำผิดที่เกิดขึ้นภายในใจ 2) การมีความอดกลั้นต่อความคับข้องใจและ 3) การกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย ที่ต้องการเปลี่ยนแปลง แก้ไขด้วยตนเองได้อย่างชัดเจน ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ การมีความสำนึกที่สามารถยับยั้งควบคุมตนเองได้

1.4 การมีทักษะทางสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) ความสามารถบริหารความขัดแย้งได้ดี 2) การมีความสามารถในการสื่อสาร และ 3) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ การให้ความเป็นธรรมและความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

1.5 การตระหนักรู้ในตนเอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) ความสามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริงรู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง 2) การรู้และเข้าใจในการแสดงในสถานการณ์ต่างๆ และ 3) การมีความมั่นคงทางอารมณ์ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ การแสดงออกอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

2. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางบุรี พบว่าในภาพรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้

2.1 การพัฒนาสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) การกระตุ้นความเชื่อมั่นในตัวของบุคลากรเพื่อให้เกิดการใช้ความคิด เหตุผลและความรอบคอบในการตัดสินใจแก้ปัญหา 2) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นอย่างชัดเจน และ 3) การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรไปศึกษาดูงาน ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ ความสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากร

2.2 การแก้ปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) การประสานงานความร่วมมือในการปฏิบัติงานชัดเจน 2) การสร้างความไว้วางใจกับเพื่อนร่วมงานและ 3) การวางตัวเสมือนเป็นเพื่อนร่วมงานส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ ความพยายามสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เกิดความเป็นสุข

2.3 การประกันคุณภาพภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นระบบต่อเนื่อง 2) การพัฒนาสถานศึกษา ของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และ 3) การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโดยการสร้างความสมดุลและเสรีภาพในการดำเนินงานส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่างๆ

2.4 การพัฒนาทัศนคติ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) การส่งเสริมให้ประพฤติปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี 2) การโน้มน้าวให้

นักเรียนควบคุมตนเองให้มีจิตสำนึกเชิงบวก และ 3) การฝึกให้นักเรียนเอาใจจดจ่อกับสิ่งที่ฟัง บรรณาและหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ฟัง บรรณาส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ การสร้างนิสัยใจ กว้างให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) การเอาใจใส่ต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน 2) การปรับปรุง และพัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และ 3) การนิเทศการศึกษาใน การส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ การพัฒนาครูด้านวิชาการ และการจัดการเรียนการสอน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยสรุปได้ดังนี้

3.1 ความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการตระหนักรู้ในตนเอง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระดับปานกลางกับ การพัฒนาทัศนคติ การพัฒนาโรงเรียน การแก้ปัญหา และการประกันคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับ ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

3.2 ความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการ พัฒนาทัศนคติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระดับปานกลางกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการแก้ปัญหาการพัฒนาโรงเรียน การแก้ปัญหา และระดับต่ำกับ การประกันคุณภาพ อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ ระดับสูงกับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

3.3 ความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการมีแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการ พัฒนาโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระดับปานกลางกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนการพัฒนาทัศนคติการแก้ปัญหา และการประกันคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

3.4 ความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการมีความรู้สึกร่วม มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง กับการพัฒนาโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระดับปานกลางกับ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนการพัฒนาทัศนคติ การพัฒนาโรงเรียน การแก้ปัญหา และการประกันคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มี ความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

3.5 ความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการมีทักษะทางสังคม มีความสัมพันธ์ระดับปาน กลางกับการประกันคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระดับปานกลางกับ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนการพัฒนาทัศนคติ การพัฒนาโรงเรียน การแก้ปัญหา และการประกันคุณภาพ

ระดับต่ำกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการพัฒนาโรงเรียน และการแก้ปัญหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ การพัฒนาทัศนคติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีผู้วิจัยมีหัวข้อในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ความสามารถทางด้าน การบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล รวมถึงด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทางด้าน อารมณ์ ที่มีส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการยอมรับและได้รับการศรัทธา จากผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษฏี ใจป่า (2544) ดิลกฤทธิ์ อภิวัฒน์สิงห์, อรอนงค์ แจ่มผล, และอายุวัฒน์ สว่างผล (2549) ดุจรวรรณ แก้วกิตติคุณ (2549) และนงคริษ์ ทันเพื่อน (2550) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีผลดังนี้

1.1 ด้านการตระหนักรู้ในตนเองภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อและข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายข้ออื่น ๆ คือ ความสามารถประเมินตนเองได้ ตามความเป็นจริงรู้จักจุดเด่นจุดด้อยของตนเองทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันได้ พัฒนาดตนเองทางด้าน การบริหาร และกระบวนการพิจารณาองค์ประกอบที่เหมาะสมกับการ ดำเนินงาน ทำให้ศักยภาพทางด้านบริหารมีขั้นตอนการดำเนินงานที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษฏี ใจป่า (2544, หน้า 130-131) ได้ทำวิจัยเรื่องความฉลาด ทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด กำแพงเพชรพบว่าการตระหนักรู้ถึงอารมณ์ของตนเองอยู่ในระดับสูง

1.2 ด้านการควบคุมตนเองภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ใน ระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายข้ออื่น ๆ คือ การมีความละเอียดต่อการกระทำผิดที่ เกิดขึ้นภายในใจทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารในปัจจุบันเปิดใจกว้าง ยอมรับในความผิดพลาดที่ เกิดขึ้นจากการบริหารงานของตนเอง และพร้อมยอมรับความคิดเห็นเพื่อแก้ไขให้เกิดประโยชน์ สูงสุดซึ่งสอดคล้องกับ โกลแมน (Goleman, 1995, p.84) คือ การรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง รู้ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกนั้น และสามารถคาดคะเนผลที่จะเกิดตามมาได้ และสามารถ จัดการกับความรู้สึกภายในตนได้โดยให้อยู่ในสภาพที่พอเหมาะพอดี และสอดคล้องกับกระทรวง สาธารณสุข (2555, หน้า 12) ที่กล่าวว่า การควบคุมตนเองเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะทำ ให้บุคคลดำรงพฤติกรรมที่เหมาะสมไว้ได้อย่างถาวร

1.3 ด้านการมีแรงจูงใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายข้ออื่นๆ คือความสามารถรอคอยการตอบสนองความต้องการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ดีกว่าทั้งนี้เป็นเพราะว่า ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ต่างเล็งเห็นความสำคัญของการบริหารงานเพื่อให้เกิดความสมดุลในการบริหารงานในสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองทางด้านความคิด ให้สามารถคิดคล่อง คิดดี และสำเร็จผล ซึ่งสอดคล้องกับสมยศ นาวิกาน (2540, หน้า 359) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจมีความสำคัญต่อการบริหารงานมาก เพราะผู้บริหารจะต้องทำงานให้ประสบความสำเร็จได้โดยอาศัยบุคคลอื่น

1.4 ด้านการมีความรู้สึกร่วมภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายข้ออื่นๆ คือ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาทั้งนี้เป็นเพราะว่า การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพของ ผู้บริหาร โดยการดำเนินการให้บุคลากรเกิดความเข้าใจในรายละเอียดต่างๆ ของสถานศึกษา นับว่าเป็นสิ่งที่ประสบความสำเร็จอย่างหนึ่งในขั้นตอนของการบริหาร เพื่อให้บุคลากรมีทิศทาง ในการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับนงครักษ์ ทันเพื่อน (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีความรู้สึกร่วม อยู่ในระดับสูงและสอดคล้องกับ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542, หน้า 13) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการมีความรู้สึกร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือระหว่างกันด้วยจิตใจและ อารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิดร่วมวางแผนร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติงานและร่วม รับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ของสังคม

1.5 ด้านการมีทักษะทางสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายข้ออื่นๆ คือ ความสามารถบริหารความ ชัดแย้งได้ดีทั้งนี้เป็นเพราะว่า การทำงานในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถแก้ไขปัญหา ภายในสถานศึกษาที่เกิดจากความขัดแย้งในเหตุผลต่างๆ ได้ดี ย่อมหมายถึงผู้บริหาร สถานศึกษาประสบความสำเร็จทางด้านการบริหารซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกอร์รี่, และโลรี่ (Geery, & Lorie, 2001, abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจแนวทางในการใช้ ความฉลาดทางอารมณ์สำหรับผู้นำ เพื่อขจัดความขัดแย้งในสถานศึกษา (ภาวะผู้นำ) โดยมี วัตถุประสงค์เพื่ออธิบายเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ พฤติกรรมและยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับความ ฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งผู้นำใช้ในการขจัดความขัดแย้งในองค์กร ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างมีความฉลาดทางอารมณ์ความสามารถในการยับยั้งการตอบสนองทางลบ และ ความสามารถในการมองโลกในแง่ดี จากผลการวิจัยทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางบุรี พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมบัติ บุญเกิด (2548,

บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว พบว่าประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วทั้งนี้อาจเป็น เพราะที่ ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาต่างพัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถบริหารสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

2. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา พบว่าในภาพรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้

2.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายข้ออื่น ๆ คือ การเอาใจใส่ต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สอดคล้องกับมอทท์ (Mott, 1972, p. 398) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาคือความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2.2 ด้านการพัฒนาทัศนคติภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายข้ออื่น ๆ คือ การส่งเสริมให้ประพฤติปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญต่อความประพฤติ การปฏิบัติตนที่ดี โดยผู้บริหารต่างทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับเอกชัย กี่สุขพันธ์ (2544, หน้า 324-326) ได้กล่าวถึงปัจจัยหลักที่มีต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในส่วนของผู้ปฏิบัติงานว่าผู้ปฏิบัติงานในองค์กรจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรต่อผู้บริหารต่อเพื่อนร่วมงานและจะต้องรู้จักพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ในการปฏิบัติงานให้เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอต้องพัฒนาความคิดของตนเองเพื่อการปฏิบัติงานตลอดเวลาที่มีความกระตือรือร้นและเอาใจจริงเอาใจในการปฏิบัติงาน

2.3 ด้านการพัฒนาสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายข้ออื่น ๆ คือ การกระตุ้นความเชื่อมั่นในตัวบุคลากรเพื่อให้เกิดการใช้ความคิด เหตุผล และความรอบคอบในการตัดสินใจแก้ปัญหาทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนา และส่งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผลงานออกมามีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขปัญหา สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับปรกรณ์ ปรียากร (2548, หน้า 5) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นองค์กรทางการศึกษาที่สำคัญระดับฐานล่างต่อการดำเนินบทบาทภารกิจการสร้างสรรค ก่อให้เกิดผลผลิตทางการศึกษาทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นกลไกสำคัญที่จะนำความสำเร็จ และเสริมสร้างคุณภาพทางการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในองค์กรนั้น ๆ การสร้างคุณภาพใน

สถานศึกษาจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นความมั่นใจเกิดขึ้นกับผู้รับบริการทั้งนักเรียนผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมส่วนรวมดังนั้นสถานศึกษาที่มีคุณภาพเชิงบริหารจัดการย่อมก่อให้เกิดมิติแห่ง ความเป็นเลิศในระบบการจัดการศึกษายุคใหม่จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีปัจจัยและ องค์ประกอบเสริมที่หลากหลายนเข้ามาช่วยดำเนินการเพื่อส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรได้ใน ที่สุดผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งที่ต้องกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพสูงสุดให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์กรซึ่งหมายถึงสถานศึกษา จะก้าวสู่ความเป็นเลิศได้ต่อไปในอนาคต

2.4 ด้านการแก้ปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ใน ระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายข้ออื่นๆ คือ การประสานงานความร่วมมือในการ ปฏิบัติงานชัดเจนทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงาน อื่น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และเสนอแนะความคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 2) ที่กล่าว ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศในการตัดสินใจเกี่ยวกับ ตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.5 ด้านการประกันคุณภาพภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ใน ระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายข้ออื่นๆ คือ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาเป็นระบบต่อเนื่องทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาในปัจจุบัน เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษาให้ตรงตามมาตรฐานซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2544, หน้า 5) ที่กล่าวว่า การ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องเป็น การศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้เป็นคน ที่รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถ ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักฟังตนเองและ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุขสูงสุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

3.1 จากผลการวิจัยความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการตระหนักรู้ในตนเอง มี ความสัมพันธ์ระดับสูงมากกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ระดับปานกลางกับ การพัฒนาทัศนคติ การพัฒนาโรงเรียน การแก้ปัญหา และ การประกัน คุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประสิทธิภาพ

การบริหารสถานศึกษาเป็นภาพรวมของความสำเร็จในการบริหารและการดำเนินงานของสถานศึกษา

3.2 ความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการพัฒนาทัศนคติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระดับปานกลางกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการแก้ปัญหาการพัฒนาสถานศึกษา การแก้ปัญหา และระดับต่ำกับ การประกันคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การควบคุมตนเอง เป็นสิ่งที่ยากต่อการปฏิบัติ เนื่องจากปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ มากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

3.3 ความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการมีแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการพัฒนาสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระดับปานกลางกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการพัฒนาทัศนคติการแก้ปัญหา และการประกันคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีแรงจูงใจที่ดี ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามการวางแผนและความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ทำให้บุคลากรมีการทุ่มเทแรงกาย แรงใจที่แตกต่างกัน

3.4 ความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการมีความรู้สึกร่วม มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการพัฒนาสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระดับปานกลางกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการพัฒนาทัศนคติ การพัฒนาสถานศึกษาการแก้ปัญหา และการประกันคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีความรู้สึกมีส่วนร่วมย่อมส่งผลต่อความรู้สึกร่วมของผู้ปฏิบัติงาน เมื่อบุคลากรได้รับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม นั้นหมายถึง ความภาคภูมิใจที่ได้รับการยอมรับ ส่งผลต่อความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกรฟส์ (Graves, 1999, abstract) ที่พบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการรับรู้และทำนายพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพได้

3.5 ความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการมีทักษะทางสังคม มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการประกันคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระดับปานกลางกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการพัฒนาทัศนคติ การพัฒนาสถานศึกษาการแก้ปัญหา และการประกันคุณภาพ ระดับต่ำกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนาโรงเรียน และการแก้ปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ การพัฒนาทัศนคติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับ

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความสามารถในการเข้าสังคม ย่อมส่งผลต่อมิตรภาพ สัมพันธภาพ การได้รับความช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนข้อมูล ทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับสำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2556, ย่อหน้า 1) กล่าวว่า การมีทักษะทางสังคมทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันจะช่วยลดความขัดแย้ง และช่วยให้การอยู่ร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่นพร้อมที่จะสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

1.1.1 ด้านการตระหนักรู้ในตนเองพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ การแสดงออกอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะดังนั้นสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการฝึกอบรมบุคลากรในด้านมารยาท สิ่งที่ต้องประพฤติ ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.1.2 ด้านการควบคุมตนเอง พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ การมีความสำนึกที่สามารถยับยั้งควบคุมตนเองได้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ใช้เป็นหลักในการประพฤติตนให้เหมาะสมสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองเมื่อเกิดปัญหาต่างๆ ได้

1.1.3 ด้านการมีแรงจูงใจ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ การศึกษารายละเอียดของบุคลากรเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงความต้องการอย่างแท้จริงดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการศึกษาข้อมูล นิสัยใจคอ ลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล เพื่อให้สามารถตัดสินใจวางแผนการดำเนินการกับบุคลากรอย่างเหมาะสม

1.1.4 ด้านการมีความรู้สึกร่วมพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความไว้วางใจในบุคลากร โดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษา ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมแก้ปัญหา

1.1.5 ด้านการมีทักษะทางสังคม พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ การให้ความเป็นธรรมและความเสมอภาคเท่าเทียมกันดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความยุติธรรมในการบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่บุคลากรทุกฝ่าย

1.2 ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

1.2.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ การพัฒนาครูด้านวิชาการและการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2.2 ด้านการพัฒนาทัศนคติ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ การสร้างนิสัยใจกว้างให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาควรมีการสอดแทรกเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับทัศนคติที่ดีแก่ผู้เรียนเข้าไปในเนื้อหาวิชา เพื่อเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนได้รับรู้ และพร้อมปฏิบัติ

1.2.3 ด้านการพัฒนาสถานศึกษาพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ ความสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถในการกระตุ้น สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสามารถทุ่มเทร่างกาย แรงใจ ปฏิบัติงานให้สถานศึกษาอย่างเต็มความสามารถ

1.2.4 ด้านการแก้ปัญหา พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ ความพยายามสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เกิดความเป็นสุข ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความสามารถในการสร้างวัฒนธรรมองค์กร จัดบรรยากาศภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สร้างความสุขให้ทุกภาคส่วนได้

1.2.5 ด้านการประกันคุณภาพพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับสถานศึกษาอื่นๆ โดยให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ทุกเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัย หรือด้านอื่นๆ ของความฉลาดทางอารมณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในด้านต่างๆ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาต่อไป